

2020-06-17

Ert dnr:
S2020/00202/SOF

Sektionen för socialtjänst
Ulrika Lifvakt

Socialdepartementet
10333 STOCKHOLM

Översyn av yrket personlig assistent SOU 2020:01

Sammanfattning (SKR:s sammanfattande synpunkter)

Sveriges Kommuner och Regioner är positiva till förslagen i utredningen, förutom gällande förslag kring egenvård då vi anser att detta förslag ska avvakta utredningen ”Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn”, dir 2020:3 samt förslaget gällande kollektivavtalsliknande villkor.

SKR ser också att förslagen blir kostnadsneutrala och innebär ingen förändring gällande rätten till personlig assistans.

Förbundets ställningstagande (under resp rubrik)

8.2.2 Förslag om att ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor för att betala ut assistansersättning.

SKR är positiv till att assistenterna ska tillförsäkras goda arbetsvillkor, men att införa detta innebär ett avsteg från principen att arbetsmarknadens parter ska reglera villkoren på svensk arbetsmarknad. Krav på kollektivavtalsliknande villkor kan få konsekvenser för arbetsmarknaden och på sikt för personalförsörjningen. En konsekvens kan vara att fler väljer att vara egna anordnare som själva anställer sina assistenter enligt lagen om arbetstid m.m. i husligt arbete istället för via assistansanordnare. Detta kan i förlängningen påverka arbetsmarknaden i stort och attraktiviteten för yrket personlig assistent samt att effekten att fler anställs med kollektivavtalsliknande villkor kan utebli.

Det finns ingen annan bransch för vilken man i lagstiftning har reglerat krav på kollektivavtalsliknande villkor. Vi ser heller ingen anledning att det ska införas i denna.

8.2.3 Förslag om att modernisera hushållslagen,

SKR är positiv till att en översyn av denna lag görs för att eventuellt kunna anpassas och moderniseras och tydliggöra assistenters anställningsvillkor. Då lagen skrevs för cirka 50 år sedan har mycket hänt i samhället och en modernisering för att svara mot dagens villkor är välkommande.

8.3.2 Förslag om att privata arbetsgivare ska svara för assistenters sjuklönekostnader

SKR är positiv till förslaget.

För att skapa ökade incitament till en bra arbetsmiljö för assistenter anser vi att arbetsgivare ska ha ansvar även för sjuklöner då detta bidrar till att arbeta för minskad sjukfrånvaro som beror på arbetsmiljö.

Sveriges Kommuner och Regioner

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skr.se, www.skr.se

Ert dnr:
S2020/00202/SOF

LSS-utredningen, 2019, gjorde uträkning gällande sjuklönekostnader och kom då fram till att schablonersättningen bör höjas med 3 kronor/timme för att täcka sjuklöner, cirka 1 procent av schablonbeloppet. Denna höjning skulle då gälla alla utförare, även kommunala.

Lagen om sjuklön ändrades 2015 så att små företag har ett högkostnadsskydd och med det minimeras risken för små företag att drabbas hårdare av förslaget.

Då egenanordnare hanteras av staten som tidigare, kommer det innebära att det blir olika schablonbelopp, vilket vi inte ser något hinder kring då egenanordnare får redovisade belopp utbetalt från Försäkringskassan.

Vi ser att förslaget blir kostnadsneutralt då statens kostnader för assistansersättning ökar, kommunernas kostnader för privata utförarens sjuklöner kommer att minska och enligt finansieringsprincipen kan statens kostnader finansieras genom en motsvarande minskning av anslag 1.1 Kommunalekonomisk utjämning, utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner.

8.4.1 Förslag om att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett nationellt utbildnings- och kunskapsmaterial

SKR ser positivt på åtgärder som kan leda till att assistansanordnarna får bra verktyg att använda för att skapa en god arbetsmiljö och en bra introduktion för sina assistenter.

Vi ställer oss även positiva till att utbildnings- och kunskapsmaterialet om grundläggande lagar och rättigheter såsom LSS och arbetsmiljö inte bara riktar sig till assistenter och arbetsledare utan även kan rikta sig till assistansanvändare och närstående.

Att utbildnings- och kunskapsmaterialet blir tillgängligt digitalt kommer att underlätta så att fler kan ta del av materialet.

8.4.2 Förslag att kartlägga hur möjligheten att finansiera särskilda kompetensbehov används

SKR är positiv till att lämplig myndighet kartlägger i vilken utsträckning assistansanvändare söker och får beviljat högre timbelopp för att finansiera kompetensökning eller regelbunden handledning.

Vi får information om att en del kommuner och privata utförare anser att det är en för stor administrativ börda att ansöka om högre timbelopp. Även osäkerheten om man får det högre timbeloppet beviljat i efterhand kan leda till att en del avstår från att söka och därmed inte kan finansiera kompetensbehovet hos assistansanvändare.

8.4.3 Förslag om tillsyn och kunskapsstöd för att tydliggöra vad som gäller när assistenter utför egenvård och vård på delegation

SKR är positiv till att egenvårdsfrågan lyfts upp för granskning, men anser att denna granskning bör avvakta utredningen ”Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn, dir 2020:3.

Ert dnr:
S2020/00202/SOF

Efter ett yttrande av Lagrådet 2019-06-10 över förslag om ändring i LSS, som innebär att hjälp med andning ska utgöra ett sådant grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans, har synen på egenvård ändrats. Lagrådets yttrande har bidragit till att Socialstyrelsen egenvårdsföreskrifter förmodligen kommer att upphävas och en utredning, Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn, dir. 2020:3, har bl.a. fått i uppdrag att

- ta ställning till och föreslå hur personlig assistans kan lämnas för stöd vid egenvårdsinsatser,
- analysera och ta ställning till hur personer som omfattas av personkretsen enligt LSS och som behöver hälso- och sjukvårdsåtgärder till följd av sina funktionsnedsättningar kan ges ändamålsenligt stöd,
- analysera gränsdragningen mellan egenvård och hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, och överväga om frågan ska regleras i författning på en högre nivå än myndighetsföreskrifter,
- analysera behovet av ändringar i nuvarande reglering av uppgiftslämnande och sekretess i ärenden om personlig assistans och assistansersättning för egenvårdsåtgärder.

Då uppdraget ska redovisas senast den 23 mars 2021 anser vi att denna utredning behöver avvaktas innan ställning tas i frågan.

Slutligen vill SKR påpeka att det finns felaktigheter/förenklingar i utredningens skrivningar som vi påpekat under utredningens gång. Vissa felaktigheter är utredda, men det finns fortfarande några kvar gällande bland annat uppsägningstider, att den personliga assistenten enbart får lön för utförda timmar och beskrivning av hur jourtid räknas som arbetstid enligt avtal.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knape
Ordförande